

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

ÖZEL EĞİTİMDE OYUN ETKİNLİKLERİ

ANKARA-2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ 1	3
1. ÖZEL EĞİTİMDE OYUN ETKİNLİKLERİ	3
1.1.Oyun Etkinlikleri.....	3
1.1.1.Tanımı	3
1.1.2. Özel Eğitimde Oyunun Yeri ve Önemi	6
1.1.3. Özel Eğitimde Oyunun Çocuğun Gelişimine Olan Etkileri	7
1.2.Oyunun Engelli Çocuklara Kazandırdıkları	10
1.3. Özel Eğitimde Oyunun Evreleri ve Özellikleri	11
2.4. Özel Eğitimde Oyun Çeşitleri	13
UYGULAMA FAALİYETİ.....	16
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ.....	17
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	18
ÖĞRENME FAALİYETİ 2	19
2.OYUN ETKİNLİKLERİNİ ÖZÜR GRUBUNA GÖRE HAZIRLAMA	19
2.1. Oyun Etkinliklerinin Planlanmasında Dikkat Edilecek Noktalar	19
2.2.Oyun Etkinliklerinin Özelliklerine Uygun Araç Gereç Hazırlama.....	21
2.3. Oyun Etkinliklerini Hazırlama	21
UYGULAMA FAALİYETİ.....	26
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ.....	27
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	28
MODÜL DEĞERLENDİRME	29
ODÜL DEĞERLENDİRME.....	29
CEVAP ANAHTARLARI.....	30
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	32
KAYNAKLAR.....	33

AÇIKLAMALAR

KOD	141EO0031
ALAN	Çocuk gelişimi ve eğitimi
DAL/MESLEK	Erken çocuklukta öğretmen yardımcılığı-özel eğitimde öğretmen yardımcılığı
MODÜLÜN ADI	Özel eğitimde oyun etkinlikleri
MODÜLÜN TANIMI	Özel eğitimde oyunun yeri, önemi ,gelişime olan etkileri, oyunun planlanması ve buna yönelik bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Bu modülün ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Özel eğitimde oyun etkinliklerini tanımak.
MODÜLÜN AMACI	Genel amaç Uygun ortam sağlandığında, özel eğitimde oyun etkinliklerini tanıyabileceksiniz. Amaçlar 1. Uygun ortam sağlandığında özel eğitimde özür türüne göre oyun etkinliklerini seçebileceksiniz. 2. Uygun ortam sağlandığında özel eğitimde özür türüne göre oyun etkinliklerini hazırlayıp uygulayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam:Erken çocukluk eğitim kurumları,özel eğitim kurumları,özel ve kamu kurum ve kuruluşları Donanım:Kaynak kitaplar,bilgisayar,projeksiyon,fotoğraflar,afiş,broşür,dergiler,uyarıcı pano,tepegöz,asetat,CD,VCD,televizyon,bilgisayar donanımları
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülde yer alan her bir öğrenme faaliyetinden sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendinizi değerlendirebileceksiniz. Öğretmen tarafından modül sonunda kazandığınız bilgi ve becerileri değerlendirmek amacıyla çeşitli ölçme araçları uygulanacaktır.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Oyun çocukların gelişiminde önemle yer alan bir etkinliktir.Çocuğun oyunları, önce yakın çevresinde, daha sonra sosyal ortamlarda sürer.Oynadığı oyunlarla cinsel kimliğini fark eder,sorumluluk alır,toplumsal kuralları öğrenir. Düşünce,duygu ve ilişkiler açısından oyun yoluyla kontrol kazanır.

Oyunun normal çocukların gelişimlerinde olduğu gibi,özel eğitime ihtiyacı olan çocukların eğitimlerinde de önemli rolü vardır.

Çocukların duygusal ve düşünsel yaşamları oyunlarına yansımaktadır. Oyunların yapısı çocuk psikiyatrisinde bazı bozuklukların değerlendirilmesinde yardımcı olmaktadır. Oynanan oyunlar, özel eğitime ihtiyacı olan çocukların erken teşhisinde,onların gelişiminin ilerlemesinde bize yardımcı olmaktadır.

Engelli çocukların oyuna başlama ve sürdürmede desteğe ve cesarete ihtiyaçları vardır. Bu çocuklar daha pasif ve çekingendirler. Seçtiğiniz oyunlar ve hazırlayacağınız etkinliklerle çocukların gelişimlerine katkıda bulunacak, gerekli durumlarda onları yönlendirecek ve istedik davranışların kazanılmasında yardımcı olacaksınız.

Bu modülle edineceğiniz bilgi ve beceri sayesinde; özel eğitimde özür türüne göre oyun etkinliklerini tanıyarak seçebileceksiniz. Ayrıca bu etkinliği hazırlayabilecek ve çocuklara uygulayabilme becerisi elde edeceksiniz. Özel eğitimde özür türüne göre oyun etkinlikleri ile ilgili verilen örnek etkinlik ve araç gereç rehberliğinde, siz de uygun etkinliği seçebilmek, yaratıcılığınızı kullanarak hazırlayabilmek ve uygulayabilmek için yeni bilgi ve beceriler kazanacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ 1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında özel eğitimde özür türüne göre oyun etkinliklerini seçebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Özel Eğitimde oyunun yeri ve konusunu çeşitli kaynaklardan ve internetten araştırınız.
- Özel eğitimde oyun ile ilgili bulduğunuz örneklerden bir albüm oluşturunuz.
- Oluşturduğunuz albümdeki oyunları arkadaşlarınızın oyunları ile karşılaştırarak yeni oyunlar öğreniniz.

1. ÖZEL EĞİTİMDE OYUN ETKİNLİKLERİ

1.1.Oyun Etkinlikleri

1.1.1.Tanımı

Oyun, çocuğa hiç kimsenin öğretemeyeceği konuları kendi deneyimleriyle öğrenme yöntemidir.Oyun; sonucu düşünülmeden,eğlenmek amacıyla yapılan hareketlerdir.Erişkinler gözüyle oyun,çocuğun eğlenmesine ve oyalanmasına yarayan amaçsız bir uğraştır.Çocuklar ile iletişim kurmanın onların dünyasını paylaşmanın birçok yolu vardır.Oyun bu yolların en doğal olanı,en sık kullanılanı ve en sağlıklı sonucu verenidir.Çocuk için oyun gerçek yaşantısından daha çok benimsediği,daha çok içinde yaşadığı ve mutlu olduğu bir dünyadır.

Yaşamın ilk yıllarında, çocukların temel işi oyundur.Çocuklar oyun yoluyla çevrelerini tanımakta,iletişim kurmayı öğrenmekte ve gelişimin tüm alanları oyundan etkilenmektedir.Son yıllarda çocuk oyunlarına araştırmacıların ilgisi giderek artmıştır.Engelli olmayan çocuklara ilişkin oyun araştırmalarının yanı sıra zihinsel engelli,işitme engelli ve görme engelli gibi çeşitli engel gruplarına yönelik oyun araştırmaları yer almaktadır.

Resim 1:Özel eğitimde oyun, çocuğu hayata hazırlayan bir araçtır.

Oyun konusunda yapılan araştırmaların giderek artmasına karşın, oyunun tanımlanmasına ilişkin problemler bulunmaktadır.Günümüze dek üzerinde hemfikir olunan tek bir oyun tanımı yapılamamıştır.Çeşitli tanımlar yapılmakla beraber daha çok oyunun gelişimdeki önemi üzerinde daha çok durulmuştur.Çocuklar için bir yaşama biçimi,yetişkinler için ise bir eğitim aracı olan oyun, çocuğun yaşamında birtakım evrelerden geçerek gelişmektedir.

Oyun hakkında ilk geliştirilen kuramlar, insanlarda ve hayvanlarda neden oyun oynama gereksinimi olabileceğini açıklamakla başlamıştır.Sonraları oyunun dinamiği üzerinde duran kuramlar geliştirilmiştir.Rousseau,Montessori,MacMillan kardeşler ve Suzan İsaacs çocukların yetişkinlerden farklı gereksinimleri olduğunu ve bunların yaşlara göre de değişim gösterdiğini öne sürerek toplumu uyardırmaya çalışmışlardır.Bu akım son yıllarda Batı dünyasında kendi içinde bir ekol haline gelmiş olup bazı okullarda çocuk eğitiminin sadece oyun ortamında verilebilecek şekilde eğitim programları düzenleme yoluna gidilmiştir.

-Huizinga (1947),oyunun felsefesini Homo Ludens adlı eserinde ayrıntılı bir şekilde ele almıştır.Ona göre oyun,kişinin kendini bütünüyle kaptırdığı bir etkinliktir.

-Piaget (1962) oyunu diğer etkinliklerden farklı kılan şu ölçütler üzerinde durarak çocuğun gelişimi ve eğitiminde oyun ortamını doğal bir süreç olarak görmektedir.(Bax,1977)

- Oyun kendi içinde bir bütünlüktür.
- Doğaçlamadır.
- Eğlenceli bir etkinliktir.
- Belli bir sıra ve mantık gerektirmez.
- Çatışmalardan uzak,özgür bir ortamdır.
- İçten güdümlüdür.

Vygotsky(1978),oyunu çocuğun çevre ile baş edebilmek için kullandığı bir mekanizma olarak tanımlamaktadır.

Oyun,insanların beden ve kafa yeteneklerini geliştirmek amacını güden;hesap,dikkat,rastlantı ve beceriye dayanan,çoğu kez oyalanmak için oynanan aynı zamanda tat veren bir tür yarışmadır.

“Çocuk etkinliğe can atar.Eğer ona etkinlik olanaklarını sağlarsak mutluluk veririz.Bu etkinlik faydalı olursa,onun etkinlik gereksinimi, kargaşalık yaratacağı yerde bir iş yaratmış olur.”

M.MONTESORRİ

Resim 2 :Oyun çocuğa eğlence ve eğitimi bir arada sunan bir etkinliktir.

Kısacası oyun; sonu düşünülmeyen, gönüllülük esasına dayanan,dışsal baskılar ve zorlamalardan uzak olan bir etkinliktir.

Oyun, erken eğitim için bir araç olarak kabul görülmekte ve erken eğitim programları için avantaj oluşturmaktadır.Anne ve babalara oyun davranışlarının öğretilmesi ile hem çocuklar hem de anne ve babalar erken eğitim programlarına daha kolay uyum sağlamakta,anne-babalar yetersizlik duygularından kurtulmakta ve programa katılımları artmaktadır.Oyun merkezli bir erken eğitim programı engelli çocuğun aile ve sosyal yaşama uyumunu kolaylaştırmakta,onun gelişimini hızlandırmakta,bilişsel olgunluğunu artırmaktadır (Hellendorn,Kooij ve Smith,1994).

1.1.2. Özel Eğitimde Oyunun Yeri ve Önemi

Özel eğitim: Bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal yönden engelli ve üstün özellikleri sebebiyle eğitim ve öğretim çalışmalarını gerçekleştirmek için normal çocukların eğitimine ek olarak birtakım özel hizmet ve önlemleri gerektiren özel eğitime muhtaç çocukların eğitimine denir.

Özel eğitime muhtaç çocukların eğitimi için; özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programı, bu çocukların özür gruplarına ve özelliklerine uygun eğitim ortamı hazırlanması esastır.

Erken çocukluk döneminde normal çocukların hayatında oyunun çok önemli olduğunu biliyoruz. Özel eğitime ihtiyacı olan çocukların hayatında da oyunun çok büyük önemi var; çünkü engelli çocuklar oyun etkinlikleri ile kavram ve zihinsel gelişimin yanı sıra birçok sosyal beceriyi de kazanabilmektedir. Oyun etkinlikleri ile iletişim kurmayı, etkileşmeyi, arkadaş edinmeyi, beraber çalışmayı ve bireysel olarak güçlü ve zayıf yanları ile birbirlerini tamamlamayı öğrenmektedirler.

Resim 3:Özel eğitimde oyunun yeri ve önemi büyüktür.

Kaynaştırma(Entegrasyon): Bu modelde erken çocukluk döneminde, özel eğitime ihtiyacı olan çocuklarla normal gelişmekte olan çocukların aynı eğitim kurumunda eğitim öğretimleri sağlanabilmektedir. Kurumlarda uygulanan oyun etkinlikleri ile içinde yaşadıkları toplumun kurallarını öğrenmekle birlikte toplumla bütünleşmeleri sağlanmaya çalışılır. Normal gelişmekte olan çocuklarda, farklı özelliklere sahip olan kişilere karşı olumlu tavır geliştirmeyi öğrenirler.Bu nedenle oyuna bol bol fırsat yaratmalı, çocukların gelişim özelliklerine uygun oyunlar hazırlamalıyız.

1.1.3. Özel Eğitimde Oyunun Çocuğun Gelişimine Olan Etkileri

Oyun sağlıklı çocuklarda olduğu kadar, özürlü çocuklar için de büyük bir gereksinim olmakla birlikte onların davranışları, düşünceleri ve genel gelişimi üzerinde çok önemli etkileri vardır. Oyunun özürlü çocukların gelişiminde yararlı olması için ilk dikkat etmemiz gereken zengin bir çevre ve bu çevrenin çocuğun ihtiyaçlarına göre düzenlenmesidir. Özürlü çocukların oyuna başlama ve oyunu sürdürmede yardıma ihtiyaçları vardır. Bu yüzden sunulan uyarıcılardan olabildiğince yararlanmasını sağlayacak çevre şartları düzenlenmelidir. Özürlü çocuklar için oyunun önemi diğer çocuklara oranla daha da fazladır.

1.1.3.1. Yaratıcılığın Gelişiminde Oyunun Etkileri

Çocukların sürekli yarattığı ortam oyun ortamıdır. Kendi dünyalarını yapılandırırken kendilerini tanıma yolunda yaşanmış deneyimleri kullanırken, yeniden yaratma eğilimlerini konuşmalarında, boya çalışmalarında, katıldıkları tüm faaliyetlerde ve oyun ortamında görmekteyiz.

Eğitmciler, çocuklarla oyun sürecinde onların taklit ettikleri olay ve nesnelere odaklanır ve uygun katılım sağlarken sanki öyleymiş gibi hareketlerde bulunarak çocukların düşünce akışına girebilir ve bu şekilde çocukların eğilimlerini, sorunlarını ve bunları ne şekilde ele aldıklarını anlamaları için etkin bir ortam sağlanmış olur.

Örneğin; çocuk poliscilik oynarken “Polis olsaydım ne yapardım?” düşüncesinden yola çıkarak günlük yaşamdaki deneyimlerini, duyduklarını, hikaye kitaplarından edindiği bilgileri bir araya getirerek polis olmanın özelliklerini, nasıl bir duygu olacağını hayalini kurar ve öyle rol yapar.

Resim 4: Oyun iletişim kurmayı sağlayan bir araçtır.

1.1.3.2. Bilişsel Dil Gelişiminde Oyunun Etkileri

Çocuklar 3-4 yaşından itibaren dili; duygu ve isteklerini iletmek, soru sormak, düşünmek için kullanmaya başlarlar. Bunun devamında dil bilgisi kullanımı, dilin yapısı üzerinde deneme yanılma uzmanlaşma sağlar. Yeni duydukları sözcüklerin içeriğini doldurmaya, anlam vermeye ve oyunlarda onları yerli yerinde kullanmaya çalışırlar.

Çocuklar dile hakim olmaya başladıklarından itibaren dil oyunlarına özel ilgi gösterir. Şiirlerdeki tekrarlar, bilmecelerdeki keşfetme duygusu, anlamını bile bilmedikleri sözcükleri tekrarlama, uydurma gibi etkinlikler onlara dilin etkileşimli bir araç olduğunu kendilerinin de bir şekilde dili denetleyebileceği duygusunu ve farklı ifade biçimlerinin var olduğunu kazandırır. Çocuklar okul öncesi dönemde kendi söylediklerini yazdırıp sonra onların okunmasını isteyebilirler. Bu etkinlik onların sözlü ve yazılı dil arasındaki bağlantıyı kurmaya başlamalarına yardım eder. Çocuğun bilişsel gelişimi bilmece, tekerleme, şiir, hikaye ve parmak oyunları ile desteklenir. Yazıyormuş gibi yaptıkları karalamalar yetişkinleri yazı yazarken görüp yaptıkları taklitlerdir ve bunlar yazı yazmanın temelini oluşturur.

Resim 5: Oyunun değişik beceriler kazanılmasına katkısı vardır.

1.1.3.3. Duygusal ve Sosyal Gelişime Oyunun Etkisi

Oyun doğumdan sonra çocuğun bedenini hareket ettirmesi ile başlar. Bebeklikten itibaren bakıcısına güven duyduğu sürece oyunsu davranışlarını geliştirir. Bu ilişki çocuğun güven duygusu gereksinimini karşılamalı ve desteklemelidir.

Okul öncesi dönemde çocuk oyunda problem çözmeyi de öğrenir. Birlikte olduğu arkadaşlarıyla karşılaştığı sorunları, çatışmaları, duygusal yönden çözümleme durumları da oyunda sıkça rastlanır. Olgunlaşmaya paralel olarak yaratıcı çözümler çocuğun gelişimine katkıda bulunmaktadır.

Resim 6:Oyun çocuğun yaratıcı çözümler bulmasına yardımcı olur.

Çocuk, paylaşma kavramını diğer çocukların istek ve arzularını kabullenmeye başladığında anlayacaktır. Bu da benmerkezcilikten uzaklaşınca anlaşılacaktır. Toplumun değerleri arasında olan ait olma kavramını grup içinde yaşayarak öğrenmek mümkündür. Bazı şeylerin kendilerine ait olup bazılarının ise olmadığını sosyal etkileşim ile öğrenir. Çocuğun en sık sosyal etkileşimi evcilik oyunlarında görülür. Duygusal ve sosyal gelişimi açısından çocuk, oyun oynarken düşüncelerini ifade eder, başkalarının düşüncelerini anlamayı, duygularını sözel ifade etmeyi ve saldırganlığı denetim altına almayı öğrenir, genel olarak sosyal iletişimi artar ve uyumlu davranışlar gösterir.

1.1.3.4. Beden ve Hareket Gelişimine Oyunun Etkisi

Günümüzde çocuk eğitim uzmanları hareket gelişimini, fiziksel gelişimden farklı şekilde ele almaktadır. Onlara göre hareket, çocukların yaparak öğrenmeyi gerçekleştirdikleri bir öğrenme ortamıdır. Kısıtlamasız oyun ortamı, çocuklarda kendilerini istedikleri gibi ifade edebilme olmağı sağlar.

Doğa içerisinde oynanan oyunlarda çocuk, doğa olaylarını gözlemler, araştırma ve bazı sonuçlara varma olanağı bulur. Açık havada oynanan oyunlar çocuklara gerçek mekân kavramı kazandırmada rol oynar. Top oyunları bu kavramların kazanılmasında araç olur. Bunlarla beraber çocuğun becerileri gelişir ve kendine güveni artar.

Oyunlar çocuğun saldırganlığını olumlu yöne yöneltmesini sağlar, fazla enerjisini boşaltmasına yardımcı olur, duyduğu coşku, heyecan ve başarı hissi, öz güveninin gelişmesine yardım eder. Çocuğun bedenini tanınması, istediği şekilde kullanabilmesi, kendini kontrol edebilmesi oyun ile mümkün olur.

Resim 7:Oyun tüm gelişim alanlarına hizmet eder.

Oyun, her çocuğun sosyal, duygusal, psikomotor, bilişsel, dil ve öz bakım beceri alanlarının gelişiminde etkilidir. Ayrıca özel eğitim gereksinimi olan çocukların bazı gelişim alanlarında daha çok ve farklı etkileri olur.

Örneğin;görme engelli çocuklar dikkatlerini yoğunlaştırarak işitme ve dokunma duyularını daha iyi kullanabilmekte, işitme engelli çocuk yaşıtları ile aynı ortamda bulunarak gözlem yoluyla öğrenmelerini sağlamakta, oyun ortamı dil kullanmaya özendirilmekte, konuşma geriliği olan çocuklarda dil becerileri gelişmekte, zihinsel engeli olan çocuklarda oyun etkinliği ile bilişsel becerilerinin yanı sıra duygusal, sosyal, dil ve belli oranda hareket gelişimleri ilerlemekte, otistik çocuklarda taklit etme, sıra alma, oyuncakla amacına uygun oynama ve sembolik oyun becerileri gelişmektedir.

1.2.Oyunun Engelli Çocuklara Kazandırdıkları

- Dikkatinin artmasını sağlar.
- El-göz koordinasyonu sağlar.
- Biriken enerjisini boşaltmasına yardımcı olur.
- Kavramları öğrenmesinde kolaylık sağlar
- Öz bakım becerilerini daha kolay öğrenir.
- Çocuğun öz güveni artar.
- Problem çözme becerisi gelişir.
- El kas becerileri gelişir.
- Kurallara uymayı öğrenir.
- Oyunlar sayesinde sorumluluk almayı öğrenir.
- Dil gelişimine katkıda bulunur.
- Paylaşmayı öğrenir, iletişimi artar.
- Öğrendiklerini pekiştirir.
- Oyun sayesinde iç dünyasını yansıtır.
- Eğitime yeni başlayan engelli çocuğun kaygıları oyunla ortadan kaldırılabilir.

1.3. Özel Eğitimde Oyunun Evreleri ve Özellikleri

Bütün çocuklar herhangi bir engeli olsun olmasın oyun oynamaktan büyük haz duyarlar. Bu nedenle farklı gelişen çocuklara da, oyunla eğitim vermek ve gelişim alanlarını desteklemek gerekir. Engelli çocukların gelişiminde oyunun yararlı olabilmesi için öncelikle çevrenin zenginleştirilebilmesi ve çocuğun engeline uygun olarak düzenlenmesi gerekir. Bunun yapılmasındaki amaç ise, farklı gelişen çocukların oyuna başlayabilmesini, oyunu sürdürebilmesini ve tekrar oynama isteği duymasını sağlayacak bir ortam hazırlayabilmektir.

Resim 8: Çocuğun engeline göre oyunun evreleri ve özellikleri değişmektedir.

Çocuğun engeline göre oyunun evreleri ve özellikleri değişmektedir. Örneğin görme engelli çocukların normal çocuklar gibi oyuna ilgi gösterdikleri, ancak durumlarına özgü bazı farklılıklar bilinmektedir. Başlıca fark, görme engellilerin yalnız oyunu tercih etmeleridir. Diğer bir fark görme engellilerin hayali oyunlarda daha az imgelem gücü gösterdikleridir. Aynı zamanda, fiziksel çevrelerini araştırma ve kullanmada, daha geri planda kaldıkları belirlenmiştir.

Resim 9:Oyun rahatlatma aracıdır.

• İşitme engelli çocuklar ise, iş birliği, sosyodrama oyunlarına daha az katılırlar. Nesnelere sembolik olarak kullanmada geridirler. Çevresel koşullardan daha fazla etkilendikleri görülmüştür.

Konuşma geriliği olan çocuklarda da dil ve oyun gelişimi paralellik gösterir. Etkileşime dayalı sosyodrama oyunlarına katılımları daha kolaydır.

Zihinsel engelli çocuklar da yetişkinler tarafından yapılandırılmış oyun ortamlarına gereksinim duyarlar. Oyunda nesnelere birleştirmede ve oluşturmada daha geri oldukları görülmüştür. Oyuncaklarla amaçsızca oynarlar. Sembolik oyunlarda normal çocuklara göre daha geri oldukları görülmüştür. Dikkat süreleri kısa olduğundan, bir oyunda yoğunlaşmada güçlük çekerler. Oyuncakları nasıl kullanacaklarını bilemezler. El-göz eşgüdümü yetersizdir.

Otistik çocukların oyunlarında şu özellikler görülür. Hayali oyun oynamazlar, temsili becerilerden yoksundurlar, motivasyon yoksunluğu çekerler. Ancak eğitsel müdahaleler sonunda yönergelere yanıt verdikleri görülmektedir. Nesnelere işlevsel olarak kullanmak yerine döndürme hareketi ile yetinirler.

Resim10:Çocuklar oyunla bireycilikten kurtulurlar.

• Üstün zekâlı çocuklar oyunlarında bireyciliği ön plana çıkarırlar. Yaratıcılık ve esneklik gerektiren oyunları oynamayı tercih ederler, oyunları yaşitlarıyla değil, büyükleriyle oynamak isterler.

- **Down sendromlu** çocukların oyunlarının gelişimsel sırasının ve yapısının engelli olmayan yaşitlarına oldukça benzer olduğu vurgulanırken; down sendromlu çocukları, engelli olmayan çocuklar ile takvim yaşlarına göre ya da zekâ yaşlarına göre eşleştiren bazı araştırmalarda, bu çocukların engelli olmayan çocuklara göre daha fazla baktıkları ve keşfetme davranışının daha az olduğu vurgulanmaktadır. Bu grup çocuklar yüz yüze ve oyuncak merkezli etkileşimde güçlükler yaşamaktadır.
- **Bedensel engelliler** engellerinin el verdiği ölçüde oyunlara katılırlar. Hareket engeli olan bebekler çevrelerine ilgi göstermeyebilir. Görerek, dokunarak, işiterek ve tadararak oynayabileceği oyunlar tasarlanabilir. Çocuklarla oynayacağınız taklit oyunları çocuğun dikkatini artırarak öğrenmesine katkı sağlayacaktır. Konuşma problemi olan çocuk ile ayna karşısında dudak, dil, çene egzersizleri çocuğun gelişimine katkıda bulunacaktır.
- **Hiperaktif çocukların** dikkatleri çok çabuk dağıldığı için bu çocuklar, grup oyunlarına pek ilgi göstermezler. İlgisini çeken oyunlara saatlerini verebilirler. “Örneğin bilgisayar oyunu”. Tercih edilen oyun ve oyuncaklar engelli çocuğun zeka seviyesine, engel durumuna göre farklılık gösterir.

2.4. Özel Eğitimde Oyun Çeşitleri

Görme engellilerde;

- İşitsel oyunlar (şarkılı oyunlar, ritim, dans)
- Dokunsal oyunlar (kavram kartları, yapbozlar, mutfak oyuncakları, eğitsel oyuncaklarla oynanan oyunlar)
- Hayali oyunlar (köşe oyunları)

Resim11:Çocuk oyunla kendini güvende hisseder.

Bu çocuklara serbest oyun planlanmalıdır. Öğretmen önceden oyun materyalleri, araç gereçler, etkinlikler ve oyun oynayacağı arkadaşları hakkında çocuğa bilgi vermeli, normal arkadaşlardan birini onun için oyun arkadaşı seçmeli, materyal zenginliğine önem vermelidir.

İşitme engellilerde;

- Sosyodramatik oyunlar
- Konuşma geriliği olanlarda;**
- Yalnız oynanan oyunlar
- Sosyodramatik oyunlar

Resim 12:Oyun eğitir

Zihinsel engellilerde;

- Nesnel ve işlevsel oyunlar
- Yapbozlar, bloklar
- Sembolik oyunlar
- Nesne ağırlıklı sembolik oyunlar
- Hayali sahne içinde sembolik oyunlar
- Tema içeren sembolik oyunlar
- Hikaye içeren sembolik oyunlar
- Sosyodramatik oyunlar
- Kurallı oyunlar
- Eşgüdüm ve dikkat gerektiren oyunlar

Otistik çocuklarda;

- Taklit oyunları
- Sıralı oyunlar
- Sembolik oyunlar
- Oyuncaklarda oyun

Resim13:Oyunun tedavi edici bir yönü vardır

Her özgür grubunun kendi özelliklerine uygun oyun ortamı oyun, araç gereci ve oyunları vardır. Ancak oyunlar ve oyun araçları zaman zaman benzerlik gösterebilir.. Örneğin ses ve gürültü çıkaran oyun araçları hem işitme engellilerde hem de otistik çocuklarda ilgi çekici olabilir ya da bir oyun çeşidi bütün gruplarda oynatılabilir. Oyunun özel eğitimde iyileştirici ve tedavi edici bir yönünün olduğu da tartışılmaz bir gerçektir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Özel eğitimde oyun etkinliklerini araştırınız. Özel eğitimde oyun etkinlikleri çalışmalarının örneklerini özel eğitim kurumlarında uygulama esnasında fotoğraflarla ve kamera çekimleri ile destekleyerek sunu hazırlayınız. Etkinliğinizin sonucunu rapor haline getirip arkadaşlarınızla paylaşınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Özel eğitimde oyun etkinliklerini araştırınız.	Erken çocukluk eğitimi kurumlarından, kütüphanelerden, üniversitenin ilgili bölümlerinden, internetten, özel eğitim kurumlarından ve çevrenizde bulunan kişilerden yararlanabilirsiniz.
➤ Bulduğunuz oyunları sınıfınızda arkadaşlarınızla birlikte oynayınız.	Oyunun oynanma şeklini öğrenerek arkadaşlarınıza anlatınız, oyuna katılacak kişileri belirleyip oyun sonunda arkadaşlarınızın görüşlerini alınız.
➤ Özel eğitim veren bir kurumu ziyaret ediniz.	Öğretmenlerinizden bilgi alarak ziyaret edeceğiniz kurumla irtibat kurunuz gerekirse yazılı izin alınız, hangi gün ve hangi saatte gideceğinizi kuruma bildiriniz.
➤ Öğrendiğiniz oyunlardan birini okul yöneticisinden izin alarak çocuklara oynatınız.	Oyun oynatacağınız sınıfa girerek gerekli düzenlemeleri yapınız, kullanmanız gereken araç gereç varsa hazırlayınız, oyunun kurallarını öğrencilere anlatınız ve oyunu oynatınız.
➤ Etkinlik sonunda duygularınızı sınıfınızdaki arkadaşlarınızla paylaşınız.	Oyun etkinliğinden sonra sınıfta arkadaşlarınızla, onların duygularını paylaşınız ve fikirlerini alınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmaları kendiniz ya da arkadaşınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Özel eğitimde oyun etkinliklerini araştırdınız mı?		
➤ Bulduğunuz oyunları sınıfınızda arkadaşlarınızla birlikte oynadınız mı?		
➤ Özel eğitim veren bir kurumu ziyaret ettiniz mi?		
➤ Öğrendiğiniz oyunlardan birini okul yöneticisinden izin alarak çocuklara oynattınız mı?		
➤ Etkinlik sonunda duygularınızı sınıfınızdaki arkadaşlarınızla paylaştınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız, öğrenme faaliyetini tekrar ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgi ve becerileri aşağıdaki soruları yanıtlayarak belirleyiniz. Soruların yanındaki boşlukları; doğru önermeler için (D), yanlış önermeler için (Y) yazarak doldurunuz.

1.( ) Oyun, sonu düşünülmeyen,gönüllülük esasına dayanan,dışsal baskılar ve zorlanmalardan uzak olan bir etkinliktir.

2.( ) Özel eğitime muhtaç çocukların özür gruplarına ve özelliklerine uygun eğitim ortamı hazırlanması esastır.

3.( ) Oyun, çocuğun hem eğlenmesine hem de öğrenmesine yarayan bir etkinliktir.

4.( ) Özel eğitimde oyundan çok faydalanmamıza gerek yoktur.

5.( ) Özel eğitime ihtiyacı olan çocuklarla normal gelişmekte olan çocukların aynı eğitim kurumunda eğitilmesine kaynaştırma (entegrasyon) denir.

6.( ) Oyun, konuşma geriliği olan çocuklarda dil becerilerinin gelişmesine yardımcı olmaz.

7.( ) Engelli çocukların gelişiminde oyunların yararlı olabilmesi için çevre düzenlemesine gerek yoktur.

8.( ) Çocuğun engeline göre oyunun evreleri ve özellikleri değişmektedir.

9.( ) Zihinsel engelli çocuklar yetişkinler tarafından yapılandırılmış oyun ortamlarına gereksinim duyarlar.

10.( ) Otistik çocuklar devamlı hayali oyunlar oynamak isterler.

11.( ) Konuşma geriliği olan çocuklarda dil ve oyun gelişimi farklı zamanlarda seyreder.

12.( ) Üstün zekâlı çocuklar oyunlarında sosyalliği ön plana çıkarırlar.

ÖĞRENME FAALİYETİ 2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında ,özel eğitimde özür türüne göre oyun etkinliklerini hazırlayıp uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Özel eğitimde özür gruplarına göre örnek oyunlar araştırınız.
- Özel eğitimde oyun ile ilgili bulduğunuz örneklerden bir albüm oluşturunuz.
- Oluşturduğunuz albümdeki oyunları arkadaşlarınızın oyunları ile karşılaştırarak yeni oyunlar öğreniniz.

Resim 14:Oyun yerinin önceden belirlenmesi gereklidir.

2.OYUN ETKİNLİKLERİNİ ÖZÜR GRUBUNA GÖRE HAZIRLAMA

2.1. Oyun Etkinliklerinin Planlanmasında Dikkat Edilecek Noktalar

Planlama yapılırken, şu konular göz önünde bulundurulmalıdır:

- a)Etkinliğin amacının belirlenmesi
- b)Oyun etkinliğinin seçilmesi
- c)Oyun etkinliğinin süresinin belirlenmesi.

d)Oyun yerinin ve araç gereçlerin belirlenmesi
e)Amaç,oyun, süre,oyun yeri ve araç gereçler arasında tutarlılık ve bütünlük sağlanması

Çocuklara yönelik yapılan bu planlamada;

- Çocukların gelişim düzeyini bilmek,
- Yaş düzeylerine uygun öğrenme çevresi hazırlamak,
- Yaş ve beceri düzeylerine göre uygun etkinlikler planlamak,
- Yaş düzeyi ve özür grubuna uygun araç-gereç ve materyal seçimi yapmak,
- Çocukların başarılı oldukları her durumda bunu hissettirmek,
- Çocukların etkinlik içindeki ve materyal kullanımında gösterdikleri başarıyı ebeveynleri ile paylaşmak gerekmektedir.

Resim15:Araç gereç oyunu destekler.

2.2.Oyun Etkinliklerinin Özelliklerine Uygun Araç Gereç Hazırlama

Oyun etkinliklerinin planlaması, özür grubuna ve çocukların yaşına göre yapıldıktan sonra onu destekleyici araç gereç seçimi yapılmalıdır. Bu araçlar; resim koleksiyonları,öyküler, parçalı bilmeceler, renkli kumaşlar ve boyalı kaşıklar, tartım çalgıları, tahtaravalli, kaydırak, uçurtma, bisiklet, tahta at, büyük kutular, mum boyalar, boş kâğıtlar, kuklalar, bloklar, evcilik köşesi malzemeleri, çamur ve parmak boyası, fasulye torbası, sopalara halka geçirme oyunları, kum havuzu, kürek, kazma, kova vb. olabilmektedir.

Resim16:Çocuklar açık havada oyun oynamaktan zevk alırlar.

2.3. Oyun Etkinliklerini Hazırlama

Oyun etkinlikleri planlanıp oyunların özelliklerine uygun araç gereçler hazırlandıktan sonra çocukların gelişim düzeyleri, özür grupları, kavramları destekleyici eğitimlerine katkısı olacak oyunları hazırlanmalıdır.

Resim 17: Çocukların başarılı olduklarını hissettirmek önemlidir.

Etkinlik 1: İsmi Söyle

Öğretmen çocuklara müzik eşliğinde dans edebilecekleri bir ortam sunar, müzik durduğunda birbirine en yakın iki çocuğun adlarını söylemeleri beklenir.Çalışma “adı ve doğduğu kent”, “adı ve en sevdiği yemek”, “adı ve en sevdiği hayvan” gibi konularda çeşitlendirilerek sürdürülür. Sonra sıra ile her bir çocuk ortaya gelir.Diğer çocuklar onunla ilgili bilgileri hatırlayıp söylemeye çalışırlar.

Resim 18:Renkli balonlar

Etkinlik 2: Balon Oyunu

Grup yarım ay biçiminde ayakta dizilir.İlk çocuğa bir balon verilir. Balonu yukarı doğru tek eliyle yükseltmesi ve her balona vuruşta sıra ile 10'a kadar sayması istenir. Balonu yere düşürmeden 10 vuruş yapıp her vuruşta uygun sayıyı söyleyen çocuk balonu kendinden sonra gelene verir. Bu oyunda sayılar azalıp çoğalabilir ya da renkler, hayvanlar gibi konular seçilebilir.

Etkinlik 3: Adını Koy:

Bir torbaya nesnelere ya da nesne resimleri konur. Sıra ile her çocuk torbadan bir nesne ya da nesne resmi çeker. Eline aldığı şeyin ne olduğunu söylemesi beklenir.

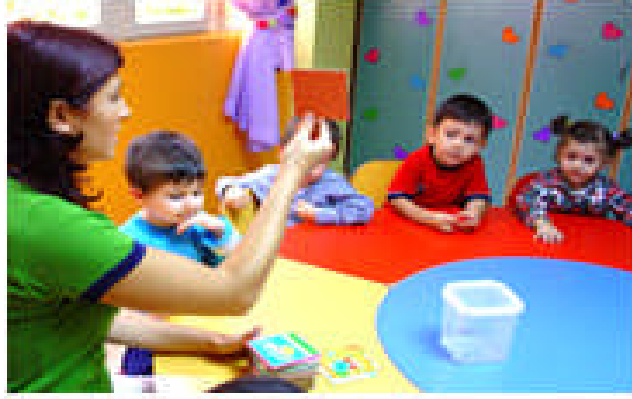
Bu oyun;

“ne,

ne işe yarar,

neden yapılmış?”

gibi sorularla zenginleştirilebilir.

Resim 19: Oyun kartları , tüm çocukların görebileceği şekilde tutulmalıdır.

Etkinlik 4: Görmeden Tanı

Çocuklar arasından birisi çağırılır ve ona: “Şimdi senin gözlerini kapatacağız ve arkadaşlarından birinin yanına göndereceğiz, onu tanıyabilecek misin?” denir. Ebe önce elleriyle kız mı, erkek mi olduğunu anlamaya çalışır. Bundan sonra arkadaşının sesinden tanımak için kuş gibi, kedi gibi ses çıkarır. Eğer başarı gösterirse yeni bir ebe seçilir.

Resim 20: Grupla oyun sosyal gelişimi destekler

Etkinlik 5: Meyve Sepeti

Grup halka şeklinde sıralanır. Her çocuğa bir meyve ismi verilir. “Elmalar yer değiştirsın.” talimatıyla başlanır, elma ismi verilen çocukların yer değiştirmesi beklenir. Oyun “ Armutlar yer değiştirsın.,” “Muzlar yer değiştirsın.,” “Elmalarla muzlar yer değiştirsın.” gibi talimatlarla devam eder. “Meyve sepeti” denildiğinde ise tüm öğrencilerin yer değiştirmesi beklenir. Oyun “Yaz meyveleri otursun, muzlar zıplasın, portakallar el sallasın.” gibi yönlendirmelerle çeşitlendirilerek sürdürülür.

Resim 21: Oyun eğlenceli bir etkinliktir.

Etkinlik 6: Nesi Var?

Bir çocuk ebe seçilir ve sınıfın dışında bekletilir. Sınıfta bir nesne kararlaştırılır. Onun özellikleri gözden geçirilir. Ebe içeri girince diğer çocuklara “Nesi var?” sorusunu sorar. Aldığı ip uçları ile o nesnenin ne olduğunu tahmin etmeye çalışır. Bilenler alkışlanır. Bir başka ebe seçilerek oyun sürdürülür.

Resim 22:Çocuk oyun yolu ile iç dünyasını ifade eder.

Etkinlik 7:Zıldır zıp:

Öğrenciler sıralarında otururlar. “Zıldır” denildiği zaman başlar öne eğilir, “Zıp” denildiği zamanda başlar yukarıya kalkar. İstenilenin aksini yapanlar oyundan çıkarılır. 3 kişi kalana kadar oyun sürdürülür. “Deve cüce, evimize köyümüze” oyunları da bu oyunun açık havada oynanabilecek benzerleri olarak uygulanabilir.

Etkinlik 8: Bakmadan bul

Evde bulunan, ufak tefek ve çift olan eşyalar (kaşık, mandal, anahtar, çorap, patates. gibi) birer birer iki ayrı torbaya bölünür. Ebe seçilen aile üyesi, torbaların birinden bir eşya çeker, bu eşyanın ne olduğunu söylemesi istenir. Söyledikten sonra diğer torbaya elini daldırıp bakmadan el yordamıyla o eşyanın eşini bulmaya çalışır. En kısa sürede bulan kazanır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Özel eğitimde özür gruplarına göre örnek oyunlar araştırınız.Seçtiğiniz bir özür grubuna uygun oyun etkinliği örneği hazırlayınız ve hazırladığınız oyunu uygulayınız. Özel eğitimde oyun ile ilgili bulduğunuz örneklerden bir albüm oluşturunuz.Oluşturduğunuz albümdeki oyunları arkadaşlarınızın oyunları ile karşılaştırarak yeni oyunları albümünüze ekleyiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
Özür gruplarına uygun oyun etkinliklerini inceleyiniz.	Özür gruplarına uygun oyun etkinlikleri hazırlayınız.
Özür grubuna uygun oyun etkinliği örneği hazırlayınız.	Özel eğitim kurumunda oynanan oyunları gözlemleyiniz.
Belirlediğiniz özür grubuna ve oyunun özelliklerine uygun araç gereçleri inceleyiniz.	Belirlediğiniz özür grubuna uygun araç gereçleri dikkatli, titiz ve objektif olarak araştırınız.
Belirlediğiniz özür grubuna uygun oyunun araç gereçlerinin fotoğraflarını çekiniz.	Fotoğrafları yaratıcı, estetik ve dikkatli olarak çekiniz.
Belirlediğiniz özür grubuna uygun oyunun ve araç gereçlerinin fotoğraflarını içeren bir dosya oluşturunuz.	Belirlediğiniz özür grubuna uygun oyunun ve araç gereçlerinin fotoğraflarını içeren dosyayı dikkatli, titiz ve objektif olarak oluşturunuz.
Belirlediğiniz oyunu çocuklara uygulayınız.	Belirlediğiniz oyunu çocuklara düzenli, titiz ve dikkatli olarak uygulayınız.
Belirlediğiniz oyunu uygularken çocuklarla iyi iletişim kurunuz.	Belirlediğiniz oyunu uygularken çocuklarla dikkatli ve istekli olarak iletişim kurunuz.
Etkinliğinizi elektronik ortamda sunu oluşturacak şekilde bir rapor halinde hazırlayınız.	Etkinliğinizi elektronik ortamda sunu oluşturacak şekilde bir rapor halinde yaratıcı ve estetik olarak hazırlayınız.
Dosyanızı ve sununuzu hazırlarken edindiğiniz deneyimleri arkadaşlarınızla paylaşınız.	Dosyanızı ve sununuzu hazırlarken edindiğiniz deneyimleri arkadaşlarınızla istekli olarak paylaşınız.
Hazırladığınız dosyanızı ve sununuzu diğer arkadaşlarınızın hazırladıklarıyla benzerlikleri ve farklılıkları yönünden karşılaştırınız.	Hazırladığınız dosyanızı ve sununuzu diğer arkadaşlarınızın hazırladıklarıyla benzerlikleri ve farklılıkları yönünden objektif olarak karşılaştırınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmaları kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
Özür gruplarına uygun oyun etkinliklerini incelediniz mi?		
Özür grubuna uygun oyun etkinliği örneği hazırladınız mı?		
Belirlediğiniz özür grubuna ait oyunun özelliklerine uygun araç gereçleri incelediniz mi?		
Belirlediğiniz özür grubuna uygun oyunun araç gereçlerinin fotoğraflarını çektiniz mi?		
Belirlediğiniz özür grubuna uygun oyunun ve araç gereçlerinin fotoğraflarını içeren bir dosya oluşturduunuz mu?		
Belirlediğiniz oyunu çocuklara uyguladınız mı?		
Belirlediğiniz oyunu çocuklara uygularken iyi iletişim kurdunuz mu?		
Etkinliğinizi elektronik ortamda sunu oluşturacak şekilde bir rapor halinde hazırladınız mı?		
Dosyanızı ve sununuzu hazırlarken edindiğiniz deneyimleri arkadaşlarınızla paylaştınız mı?		
Hazırladığınız dosyanızı ve sununuzu diğer arkadaşlarınızın hazırladıklarıyla benzerlikleri ve farklılıkları yönünden karşılaştırdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığımız değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgi ve becerileri aşağıdaki soruları cevaplandırarak belirleyiniz.Soruların yanındaki boşlukları doğru önermeler için “D”i yanlış önermeler için “Y”yazarak doldurunuz.

1.( ) Amaç, oyun, süre, oyun yeri ve araç gereçler arasında tutarlılık ve bütünlük aranmayabilir.

2.( ) Oyunlar planlanırken yaş düzeyi ve özür grubuna uygun araç gereç ve materyal seçimi yapılmalıdır.

3.( ) Yaş düzeyine uygun öğrenme çevresi hazırlanmalıdır.

4.( ) Çocukların başarılı olduğu her durumda onlara bunu hissettirmek, çocukları şımartabilir.

5.( ) Yaş ve eğitim düzeyine uygun etkinlik planlanmalıdır.

6.( ) Oyun etkinliklerinin seçimini yaptıktan sonra onu destekleyici araç gereç önemli **değildir**.

7.( ) Parçalı bilmeceler, renkli kumaşlar, tartım çalgıları oyun etkinliğini destekleyen araçlardır.

8.( ) Oyun etkinliklerini özür gruplarına göre planlamalıyız.

9.( )Oyun etkinliklerinin planlamasını, özür grubuna ve çocukların yaşına göre seçtikten sonra onu destekleyici araç gereç seçimi yapılmalıdır.

10.( ) Çocuklara yönelik yapılan planlamada, çocukların gelişim düzeyini bilmek önemli değildir.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıda verilen ifadelerde bazı sözcüklerin yeri boş bırakılmıştır , boşluğu doldurmak için uygun olan sözcüğü seçerek yazınız.

1.Vygotsky, oyunu çocuğun ..... ile baş edebilmek için kullandığı bir mekanizma olarak tanımlamaktadır.

2.Engelli çocuklar oyun etkinlikleri ile kavram ve zihinsel gelişimin yanı sıra birçok.....beceri de kazanabilmektedir.

3.Çocuklar ..... yaşından itibaren dili; duygu ve isteklerini iletmek, soru sormak, düşünmek için kullanmaya başlarlar.

4.Çocukların yazı yazıyormuş gibi yaptıkları karalamalar ,..... yazmanın temelini oluşturur.

5. Oyun doğumdan sonra çocuğun .... hareket ettirmesi ile başlar.

6.Hareket çocukların yaparak öğrenmeyi gerçekleştirdikleri bir..... ortamıdır.

7.Açık havada oynanan oyunlar çocuklara gerçek ..... kavramı kazandırmada rol oynar.

8.Oyun her çocuğun sosyal, duygusal, psikomotor, bilişsel, dil, ...beceri alanlarının gelişiminde etkilidir.

9. .... engelli çocuklar ise, iş birlikçi sosyodrama oyunlarına daha az katılırlar.

10.Bedensel engelli çocuklar ..... elverdiği ölçüde oyuna katılırlar.

11. Çocukların etkinlik içindeki ve materyal kullanımında gösterdikleri başarıyı ..... ile paylaşmak gerekmektedir.

12. Yaş düzeyi ve özür grubuna uygun araç gereç ve..... seçimi yapılmalıdır.

KELİMELER: işitme-mekân-ebeveynler-bedenini-öz bakım-engellerinin-sosyal- öğrenme-materyal-çevre-3-4 -yazı

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ -1' İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	D
4	Y
5	D
6	Y
7	Y
8	D
9	D
10	Y
11	Y
12	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ -2' NİN CEVAP ANAHTARI

1	Y
2	D
3	D
4	Y
5	D
6	Y
7	D
8	D
9	D
10	Y

MODÜL DEĞERLENDİRME'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Çevre
2	Sosyal
3	3-4
4	Yazı
5	Bedenini
6	Öğrenme
7	Mekan
8	Öz bakım
9	İşitme
10	Engellerinin
11	Ebeveynler
12	Materyal

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- Doç. Dr. Sevinç Müzeyyen, **Oyun** , Morpa Yayıncılık, İstanbul
- 2004<http://www.doga-koleji.com/Doğa-akademi/drama-ve-engelli.asp>.
- Seyrek Hilmi , Muammer Sun, **Oyun Dersi El Kitabı**, Mey Müzik Eserleri Yayınları, İzmir 1985.
- Özenmiş Pınar, **Zihinsel Engeli Olan ve Olmayan Çocukların Nesne ile Oyun Davranışlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi**. Y. Lisans tezi, Ankara 2000.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Öğretmen El Kitabı.

KAYNAKÇA

- Çetin Fatma, **Ebesin**, Morpa, İstanbul 2005.
- Doç. Dr. Sevinç Müzeyyen, **Oyun** , Morpa Yayıncılık, İstanbul 2004.
- Özenmiş Pınar, **Zihinsel Engeli Olan ve Olmayan Çocukların Nesne ile Oyun Davranışlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi**. Y. Lisans tezi, Ankara 2000.
- Prof. Dr. Özsoy Yahya, Prof. Dr. Mehmet Özyürek, Doç. Dr. Süleyman Eripek, **Özel Eğitime Giriş**, Karatepe Yayınları ,2. baskı Ankara.
- Seyrek Hilmi , Muammer Sun, **Oyun Dersi El Kitabı**, Mey Müzik Eserleri Yayınları, İzmir 1985.
- Sel Ruhi, **Oyunlar-Rondlar**, Ya-Pa, Nisan 2000.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Öğretmen El Kitabı.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Aile El Kitabı.
- Sel Ruhi, **Çocuk ve Oyun Dünyası**, Olgun Lisesi Yayınları 1, Ankara
- http://www.doga.koleji.com/Doga_akademi/drama_ve_engelli.asp.
- Prof. Dr. Darıca Nilüfer, **Etkinlik Dünyası** , Morpa Yayıncılık, İstanbul 2004.
- Yrd. Doç Dr. Ersoy Özlem, Dr. Neslihan Avcı, **Özel Eğitim**, Ya-Pa ,Ağustos 2001.
- www.sxc.hu
- www.cocukgelisimi.com
- <http://www.komikler.com>
- <http://www.bebekce.com>
- <http://www.google.de./bild>